

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 74. Qualis probatio requiratur, ut Judex Ecclesiasticus dissolutionem sponsalium concedat, ubi nimirum ejus autoritas ad hanc dissolutionem requiritur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

ebrietati aliive simili vitio; quia probrosum est talem ducere, & infelices exitus ex tali matrimonio timeri possunt. Castrop. l.c. Sanch. d. 63. in fine. Pont. l.c. c. 17. n. 6. Tertio, dum de novo cognoscitur Sponsi fœvitia, & morum asperitas; cum hæc etiam sit sufficiens causa ad divortium. c. ad litteras de rest. spoliat. Castrop. l.c. Sanch. d. 58. n. 2. Gutt. c. 33. n. 1. Abb. in c. veniens. qui clerici vel vovener. n. 2. Quarto, dum vitæ graves inimicitia inter Sponfos, solvuntur sponsalia ex utraque parte. Gutt. n. 2. Sanch. n. 3. Castrop. n. 7. Quinto, dum unius partis parentes obstinatè contradicunt, unde timeri possit gravis discordia inter Sponsorum parentes & consanguineos, & à fortiore inter ipsos Sponfos. Laym. l. 5. sum. tr. 10. p. 1. c. 2. n. 18. Cõn. l.c. du. 8. n. 68. Castrop. l.c. qui tamen ex Sanch. l. 1. d. 14. n. 3. monet cautè in hac re procedendum, dum læpejactantur variæ minæ, terrores, & discordiarum pericula intentantur, quæ tamen experientiâ teste, ubi impetus deservit, & matrimonium contractum, in nihilum recidunt, & animi facilè conciliantur.

Quæst. 71. An & qualiter ex superveniente fortunarum mutatione solvantur sponsalia.

Resp. primò: Ob defectum dotis promissæ, solvuntur ex parte alicuius sponsalia, eò quòd dotis promissio sit conditio, sub qua sponsalia celebrantur. Laym. l.c. n. 2. Sanch. d. 59. n. 2. Menoch. de arb. l. 2. cas. 455. n. 6. Castrop. p. 28. n. 1.

2. Resp. etiam, dum dos promissæ non est, ob supervenientem Sponsæ pauperatam solvuntur sponsalia. Laym. l.c. n. 18. Pont. l.c. Gutt. c. 33. n. 4. Cuchus *Inst. major. tit. 10. n. 17.* Sanch. l.c. n. 4. & alii, quos citat & sequitur Castrop. n. 3. contra Covar. l.c. p. 1. c. 5. n. 5. Malcard. de prob. concl. 577. n. 2. Siquidem hæc gravis est mutatio, quæ, si à principio fuisset, quemlibet prudentem à matrimonio avertisset; cum in promissione matrimonii maximè attendatur patrimonium contrahentis, ut onera matrimonii sustentari possint. Unde jam etiam deducitur, timorem justum, & probabilem exhereditationis esse causam sufficientem dissolvendi sponsalia, Pont. n. 8. Seraph. *decis. 1258. n. 1.* Castrop. l.c. n. 4.

3. Resp. terriò: Si uterque Sponsorum in paupertatem deveniat, utrique dari causam sufficientem dissolvendi sponsalia; cum apti non sint ad onera matrimonii sustinenda, neque in hoc casu sit compensatio locus. Pont. Castrop. *ll. cit.* citato Reb. l. 4. de oblig. *Inst. q. 8. f. 8. n. 70.*

4. Resp. quartò: Si post sponsalia uni Sponsorum obveniant magnæ divitiæ, quas ab initio non cogitavit, altero in suo statu permanente, per hoc non solvuntur sponsalia; cum altera pars per hoc facta non sit deterior; neque obstat, quòd executio Sponsalium illi factò ditiori sit facta durior ex eo, quòd impediatur ab aliis Sponsalibus ditioribus contrahendis; siquidem quòd hac ratione executio sit facta durior, est per accidens, & sanè aliàs, quoties sponsalia offeruntur, minus ditiora solvi possent.

Quæst. 72. An & qualiter sponsalia dissolvenda auctoritate Judicis.

Resp. primò: Stante causâ certâ de Jure (qualis dicitur, dum causa in jure expressa) & de facto (qualis est, dum certum est, causam, quæ allegatur, adesse) solvendi sponsalia, nulla requiritur Judicis auctoritas; cum id nullibi caveatur, & dissolvens utatur jure suo certo. Sanch. l.c. d. 69. n. 3. Gutt. c. 35. n. 4. Sylv. v. sponsalia. q. 11. Pont.

l.c. c. 18. in fine. Reb. l.c. l. 4. q. 8. f. 9. Castrop. p. 31. n. 1. Secus est, ubi non habetur saltem certitudo moralis, quæ ex fama, testibus, experientiâ habetur, apraque est virum prudentem movere ad judicium, ne dum causa est dubia de jure vel facto, alter privetur auctoritate privata jure suo certo quæsito in re gravi, adeoque ei fiat injuria. Castrop. l.c. Sanch. n. 8. Gutt. n. 7. Siquidem quoties est probabile seu prudens judicium; & periculum committendi in alterum injustitiam, jus certum alteri licet tolli non potest, nisi in oppositum sit fundamentum prævalens contra certam ejus possessionem.

2. Resp. Per accidens tamen quandoque, ratione visitandi scandali faciendâ est dicta dissolutio auctoritate Judicis. Sylv. Pont. Reb. *ll. cit.* Gutt. n. 4. Sanch. n. 3. Castrop. n. 1. & 2. dum nimirum sponsalia sunt publica, causa verò de jure & facto certa est oculata, intellige, ita ut à majore parte vicinæ ignoretur. Quamvis etiam in aliquibus dicentibus prudenter statutum universaliter, ut sponsalia publica non nisi interpellato Judice solvantur; tum ut causa dissolutionis accuratius investigetur; tum ut omnis suspicio mali removeatur. Quam consuetudinem dicit Castrop. teste Laym. in c. 2. h. t. approbari à S. Thom. in 4. dist. 27. q. 2. a. 3.

Quæst. 73. Quid igitur faciendum, ubi sponsalia publica, & causa certa est secreta; quæ sine diffamatione partis propalari non potest.

Resp. Monere debes partem, & comminari publicationem defectus, eaque non acquiescente, potest defectum occultum deferre ad Judicem; cum delatio illa (intellige, etiam cum facta infamatione partis alterius in judicio) sit juris tui defensio. Castrop. n. 4. Laym. l.c. p. 2. n. 12. Pont. l.c. n. 8. Sanch. l. 1. d. 70. n. 2. Quòd si etiam defectus, v. g. crimen ita occultum est, ut nemini alteri notum sit, vel esto, alteri sit notum, is tamen nolit testari (ad quòd tenetur; ut jus, quod habes resiliendi, obtineas. Sanch. Castrop. *ll. cit.* Cõnink. d. 23. du. 11. nu. 93.) adeoque in judicio probari nequit, potius propriâ auctoritate dissolvere potes sponsalia publica (intellige, etiam non attento periculo scandali, quòd fortè per accidens inde eventurum timeretur) quia jam cessat obligatio interpellandi Judicem; cum sit frustranea ob defectum probationis, quia & tibi perniciosa esse posset, dum ob defectum probationis cogi posses stare sponsalibus, quibus non teneris. Laym. l.c. c. 2. n. 12. Sanch. l.c. n. 7. Castrop. l.c. Ac demum, si à Judice in hoc casu compellaris ad standum sponsalibus; cum hæc compulsio in re sit justa, falsæque præsumptioni innitatur in foro conscientia te obligatum non esse parere, sed mediis omnibus te subterfugere posse mandatum, ait Castrop. Porro in causa dissolutionis sponsalium Judicem esse ecclesiasticum ordinarium, vel delegatum, non tamen Parochum, utpote qui in foro externo jurisdictionem non habet, ait Castrop. n. 4. in fine. cum Sanch. l.c. n. 10. Gutt. c. 35. in fine.

Quæst. 74. Qualis probatio requiratur, ut Judex Ecclesiasticus dissolutionem sponsalium concedat, ubi nimirum ejus auctoritas ad hanc dissolutionem requiritur.

Resp. primò: Dum uterque contrahentium testatur adesse causam dissolvendi sponsalia, re-
 cè, & facilè sine magna inquisitione ulteriore Judex pronunciare poterit pro dissolutione, eò quòd
 licet

licet causa sit ficta, hoc tamen facto contrahentes satis aperte consentiunt in dictam dissolutionem, Sanch. *L. 1. d. 72. n. 2.* Castrop. *p. 32. n. 2.* Menoch. *de arb. l. 2. cap. 103. n. 2.* Gutt. *c. 36. n. 18.* Idem sentiunt iidem AA. dum dictam causam adesse testarentur unus contrahentium, qui matrimonium contrahere cupit; eò quòd is ferendo hoc testimonium accuset celebrari matrimonium, quò reculatione juncta cum alterius, nimirum non optantis, aut non multum cupientis celebrari matrimonium dissenso, utraque pars mutuo consensu concurrat ad dissolvenda sponsalia. Contrarium verò est, ut iidem AA. dum is, qui renuit celebrare matrimonium, testaretur adesse impedimentum, utpote cui credendum non est; cum ejus confessio cedat in ejus favorem, & in alterius præjudicium.

2. Resp. secundò: Dum causa impediens matrimonium probanda est testi inuicem alterius, sufficit unus testis juratus, deponens, se cerò impedimentum scire, etsi criminofus sit, suamque turpitudinem alleget, nec citatus fuerit, sed à parte productus, vel etiam ex generali mandato Patochi de revelando impedimento coactus, nec publicè, & parte citata testimonium ferat, sed etiam & absque nominis publicatione, nisi fortè sponsalia essent jurata; quia tunc ob firmiorem juramenti obligationem exactius testimonium requiritur, ac proinde nomen testis coram partibus publicandum, Castrop. *l. c. n. 3.* dicens hæc omnia colligi ex *c. super eo. n. 12. de testibus. c. præterea. n. 2. h. t.* Mascard. *de probat. concl. 1035. n. 3.* Sanch. *L. 1. d. 71. n. 2.* Gutt. *c. 63. n. 2.* Cur autem in hoc casu jus contentum sit minore probatione, ratio est, quòd agatur de impediendo peccato, quòd Sponsi impediti incurterent contrahendo. Hoc non obstat, quòd ad matrimonium dissolvendum seu declarandum nullum duo testes omni exceptione majores requirantur; quia etsi tunc quoque agatur de peccato vitando, quòd tales committunt perseverando in tali matrimonio, agatur tamen etiam præterea de jure quaesito tollendo & solvendo vinculo, quòd aliàs indissolubile est, Castrop. *cit. n. 3.* quòd tamen etiam requiratur dictum unum testem debere esse juratum, ratio est, quia etsi agatur de peccato vitando, agatur tamen etiam de præjudicio tertii, juxta *c. tua. de cohabit. clericor. Sanch. l. c. n. 10.* Castrop. *n. 4.* Gutt. *l. c. n. 8.* Quòd requiratur, ut deponat ex certa scientia, ita ut non sufficiat testimonium illius de auditu, ratio est, quòd testimonium illius non esset firmius eo, à quo audivit impedimentum, qui tamen de hoc non præstitit juramentum, Sanch. Castrop. *ll. cit.* Gutt. *n. 9.* quòd ipsum tamen patitur exceptionem; nimirum quòd tale testimonium de auditu faciat plenam etiam probationem in hoc casu, si deponat de audita consanguinitate vel affinitate à duobus suis majoribus, aperte distinguens inter gradus ab utraque parte; cum ea distincta graduum computatio æquivalet certæ depositioni secundum Covar. *in 4. decret. p. 2. c. 78. 10. n. 21.* Mascard. *l. c. n. 20.* Gutt. *n. 10.* Castrop. *l. c.* qui postremus etiam addit, quòd debeat testis ille esse persona honesta, non verò vilis, quæ nequidem ad denunciandum admittitur, nisi factum ita sit clandestinum, ut aliter probari nequeat. Arg. *c. præterea. de testibus.* Cui testimonio quantum tribuendum sit, Judici arbitrandum relinquatur Sanch. *l. c. n. 12.* Menoch. *de arb. l. 2. cas. 90.*

3. Resp. tertio: Dum sponsalia sunt jurata, adhuc sufficit unus testis integer de causa impeditiva matrimonii deponens, Castrop. *n. 6.* citatis Co-

var. *ubi ante. n. 22.* Sanch. *l. c.* Gutt. *n. 7.* contra Gl. *in c. super eo. de consang. & aff. v. fame.* Palud. *in 4. d. 27. q. 1. a. 3. cas. 9. n. 27.* Ratio est, quia probatio famæ de impedimento sufficiens est ad dissolvenda sponsalia jurata, ut deciditur in *cit. c. super eo.* testis autem unus integer æquè ac efficacius probat, quàm fama, Mascard. *l. c. concl. 753.* Sanch. *l. 2. de matr. d. 45. n. 27.* cum communi, ut Castrop. *n. 6.* Ad hæc *cit. c. super eo.* expressè dicatur, unius testimonium sufficere ad solvenda sponsalia, absque eo, quòd decisio restringatur ad sponsalia jurata. Neque obstat *c. præterea. n. 2. h. t.* cum ibi relatus testis non deposuit, sed solum denunciavit impedimentum, adeoque non necessarium, quòd insuper requirebatur, impedimenti probatio. Neque in hoc casu agatur insuper de impedienda juramenti observatione. Nam de ea non agitur, uti nec de impediendo alterius jure; cum stante probatione impedimenti, non sit, seu cesset obligatio juramenti, uti & jus quaesitum Sponsorum.

4. Resp. quarto: Sufficit quoque ad solvenda sponsalia, etiam jurata, fama à fide dignis orta. Sanch. *l. c. n. 14.* Gutt. *n. 13.* Castrop. *n. 7.* Ut autem fama probet, debet esse allegata, & probata. Castrop. qui etiam contra Sanch. ait, non sufficere impedimentum notorium esse, nisi hoc ipsum notorium probetur; cum aliàs, ut Gutt. *l. c. n. 14.* Judex sententiam ferret ex notitia privata, & non publica. Quin & testes deponentes de fama debent esse jurati; cum testis non jurato in præjudicium tertii non debeat credi. Castrop. Gutt. *ll. cit.* ac denique fama non debet esse infirmata aliis clarioribus probationibus. Gutt. *n. 15.* Mascard. *cit. concl. 1035. n. 14.* Castrop. *l. c.* juxta *c. cum in tua. h. t.* qualiter juxta eundem textum infirmaretur juramento consanguineorum. Abb. Alex. *ibidem.* Sanch. *n. 17.* inò & contrahentium juramentum, se non esse consanguineos, relinquendo Judici arbitrio, quantum huic juramento tribuendum. Sanch. Gutt. Castrop. *ll. cit.* Mascard. *n. 16.* De cætero famæ, quæ est opinio majoris partis viciniae, in qua ad minimum habitant decem, conceditur hæc potestas, non verò rumor, qui est opinio minoris partis seu pauciorum, Sanch. *n. 18.* Gutt. *n. 6.* Castrop. *cit. n. 7.*

5. Resp. quintò ad probandam causam, vi cuius non impeditur matrimonium, sed solum conceditur alteri parti jus resiliendi, requiruntur duo testes; eò quòd jam non agatur de peccato vitando, sed de præjudicio tertii, uti & in aliis causis, juxta *L. ut juris jur. c. de testib. c. licet ex quadam. c. vendens. c. in omni negotio. de testib.* requiruntur duo testes. Sanch. *L. 1. d. 7. n. 7.* Gutt. *l. c. n. 17.* Castrop. *n. 8.* Laym. *l. c. c. 2. n. 12.* qui tamen frustra addit hanc limitationem: nisi timerentur infelices exitus & scandala ex tali matrimonio; quia stante eo timore sponsalia dissolvi possunt, nullà alià causâ comprobata. Castrop.

Quæst. 75. An & qualiter sponsalia puerum dissolvantur mutuo consensu.

1. Resp. ad primum affirmativè, *c. 2. h. t.* siquidem res omnis (intellige, quæ solubilis est, excipitur enim inter cætera matrimonii contractus obligationem Sacramenti indissolubilis) per quas causas nascitur, per eas dissolvi potest. *c. 1. de reg. jur. & c. omnis res. 27. q. 2.* & nihil tamen naturale est, quâ eo genere quidquâ dissolvi, quo colligatū est, *l. nihil ff. de reg. jur.*

& obli-